

**ЗАКОН ЗА ОБЕЛЕЖУВАЊЕ, УРЕДУВАЊЕ И ОДРЖУВАЊЕ НА  
ГРОБИШТАТА И ГРОБОВИТЕ НА БОРЦИТЕ ПОГРЕБАНИ НА  
ТЕРИТОРИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА И ВО СТРАНСТВО, КАКО И  
НА ПРИПАДНИЦИТЕ НА СТРАНСКАТЕ АРМИИ ОД ПОРАНЕШНИТЕ ВОЈНИ  
НА ТЕРИТОРИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

(Службен весник на РМ 13/96 од 15 март 1996 год.)

**Член 1**

Со овој закон се уредува обележувањето, уредувањето, одржувањето и евиденцијата на гробиштата и гробовите, собирањето и пренесувањето на посмртните останки на борците паднати во Антифашистичката војна и другите националноослободителни војни на Македонија на територијата на Република Македонија и во странство.

Со овој закон се уредува и обележувањето, уредувањето, одржувањето и евиденцијата на гробиштата и гробовите, собирањето и пренесувањето на посмртните останки на припадниците на странските армии од поранешните војни кои се наоѓаат на територијата на Република Македонија.

**Член 2**

Како гробишта и гробови во смисла на овој закон се сметаат:

1. Гробиштата и гробовите, спомен - костурниците, надгробните споменици и други надгробни спомен обележја на борците паднати во Антифашистичката војна и во другите националноослободителни војни на Македонија, на воените заробеници, на интернираните лица и на други жртви на непријателскиот терор од поранешните војни кои се наоѓаат на територијата на Република Македонија и во странство и обележја на припадниците на сојузничките армии и на другите странски армии од поранешните војни на територијата на Република Македонија.

**Член 3**

Гробиштата и гробовите на припадниците на странските армии кои се наоѓаат на територијата на Република Македонија, се обележуваат и се одржуваат во согласност со меѓународните обврски на Република Македонија (основно обележување и зачувување, ако со меѓународен договор не е поинаку уредено).

**Член 4**

Гробиштата и гробовите што се од посебно културно и историско значење, се под посебна заштита.

**Член 5**

Гробиштата и гробовите се обележуваат со видливи и трајни знаци (натписи, споменици, бисти и надгробни плочи) на кои се испишани можните основни податоци за погребаните.

## **Член 6**

Како уредени гробишта, во смисла на овој закон се сметаат посебните алеи и костурници во кои се закопани посмртните останки во постојните гробишта, како и одделните гробишта подигнати за таа цел.

Како уредени гробови, во смисла на овој закон, се сметаат поединечните гробови и заедничките гробници (костурници), што се наоѓаат во гробиштата, а се обележани со видливи и трајни знаци.

## **Член 7**

Гробиштата и гробовите на борците паднати во Антифашистичката војна и другите националноослободителни војни на Македонија кои се наоѓаат на територијата на Република Македонија и во странство, се уредуваат по правило на местата каде што се формирани во текот на војните.

Гробиштата и гробовите формирани на местата од историско значење (места на големи битки, места на масовни убивања и страдања на жртви на непријателскиот терор и слично) не можат да се пренесуваат, освен ако за пренесувањето постојат оправдани причини (земјиште подложно на поплави, ерозии, пренос во заеднички гробишта и слично).

За оправданоста на причините за пренесување на гробиштата и гробовите од ставот 2 на овој член, одлучува министерот за труд и социјална политика, на предлог на комисија формирана во Министерството за труд и социјална политика.

## **Член 8**

Гробиштата и гробовите на припадниците на странските армии од поранешните војни кои се наоѓаат на територијата на Република Македонија, се уредуваат по правило на местата каде што се формирани во текот на војните.

Гробиштата и гробовите од ставот 1 на овој член не можат да се прекопуваат ниту пренесуваат, ниту може да им се менува изгледот, без претходна согласност од Министерството за труд и социјална политика.

За ексумација и пренос на посмртните останки на припадниците на странските армии од поранешните војни, одлучува министерот за труд и социјална политика.

## **Член 9**

Ошптината се грижи за уредувањето и редовното одржување на гробиштата и гробовите и за заштитата од оштетување и уништување на спомениците и другите.

Републиката врз основа на годишни програми што ги донесува Владата на Република Македонија.

Здруженија на граѓани, претпријатија и установи како и блиски роднини и пријатели на паднати борци од членот 1 став 1 на овој закон, во договор со Министерството за труд и социјална политика, можат да ја преземаат грижата за непосредно одржување на одделни гробишта или гробови.

## **Член 10**

Гробиштата и гробовите кои се наоѓаат во странство се уредуваат и се одржуваат во согласност со прописите на земјата во која се наоѓаат и со месните обичаи и по правило на начин на кој се уредени и се одржуваат гробиштата и гробовите на борците на другите држави, ако со меѓународен договор меѓу односната држава и Република Македонија не е определено поинаку.

Уредувањето и одржувањето на гробиштата и гробовите од став 1 на овој член го обезбедува Министерството за труд и социјална политика во соработка со Министерството за надворешни работи.

Министерот за труд и социјална политика во согласност со министерот за надворешни работи ќе го пропише начинот на уредувањето и одржувањето на гробиштата и гробовите на паднатите борци во странство, собирањето на податоци и водењето евиденција на истите.

Средства за оваа намена обезбедува Републиката, врз основа на посебна програма што ја донесува Владата на Република Македонија.

## **Член 11**

Министерството за труд и социјална политика се грижи за обележување и одржување на гробиштата и гробовите од членот 2 точка 2 на овој закон.

Средства за обележување и одржување на гробиштата и гробовите од ставот 1 на овој член, обезбедува државата на која и припаѓаат погребаните борци, ако со меѓународен договор меѓу странската држава и Република Македонија не е поинаку определено.

## **Член 12**

За гробиштата и гробовите од членот 2 на овој закон се води евиденција.

Евиденцијата ја води Министерството за труд и социјална политика.

Министерот за труд и социјална политика ќе донесе поблиски прописи за начинот на водење на евиденцијата на гробиштата и гробовите кои се наоѓаат на територијата на Република Македонија.

## **Член 13**

На семејствата на лицата кои загинале како припадници на вооружените сили на поранешната СФРЈ во војната, во Република Словенија, Република Хрватска и Република Босна и Херцеговина од 1 април 1991 година до 15 мај 1992 година, им се исплаќа еднократен надомест на трошоците во врска со обележувањето на гробовите во висина на пет просечни месечни нето плати по работник во Републиката, според податоците на Заводот за статистика на Република Македонија објавени до денот на поднесување на барањето.

Право на надоместок од став 1 на овој член имаат семејствата на загинатите кои досега не оствариле надомест на трошоците по друга основа.

Барањето за надомест на трошоците се поднесува до Министерството за труд и социјална политика - Републичката управа за прашања на борците и воените инвалиди.

Средствата за остварување на ова право се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

#### **Член 14**

Прописите од членовите 10 и 12 на овој закон ќе се донесат во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

#### **Член 15**

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат Законот за гробиштата и гробовите на борците ("Службен весник на СРМ" број 5/73), Законот за гробиштата и гробовите на борците од странство ("Службен лист на СФРЈ" број 29/73 и 29/76) и Законот за обележување и одржување на гробиштата и гробовите на припадниците на сојузничките и други странски армии на територијата на Југославија ("Службен лист на СФРЈ" број 60/75).

#### **Член 16**

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".